

Oslo, 23.02.2023

Bekymringsmelding fra Kunstnernettverket

Over tid har det foregått en omorganisering av Norsk kulturråd som har bekymret Kunstnernettverket. Navneendringen i januar kunne ha bidratt til en opprydning, isteden kan endringen tyde på et mer overordnet problem, en ytterligere usynliggjøring og svekkelse av armlengdes avstand-organet og Norsk kulturfond.

Norsk kulturråd var inntil 1. januar 2023 navnet på to ulike enheter, både fagetaten Norsk kulturråd, underlagt Kultur- og likestillingsdepartementet, og rådskollegiet Norsk kulturråd bestående av ti personer, oppnevnt av Kongen i statsråd, på grunnlag av kunst- og kulturfaglig kompetanse. Fagetaten hadde en direktoratsfunksjon og utførte oppgaver på vegne av departementet, mens rådskollegiet var et uavhengig organ som forvaltet Norsk kulturfond på armlengdes avstand fra myndighetene.

Navneendringen skulle tydeliggjøre hvilke beslutninger som ble tatt på vegne av myndighetene og hvilke beslutninger som ble tatt på armlengdes avstand fra de samme myndighetene. Men det som har skjedd, i og med navneendringen, er at Kulturrådet (det tidligere rådskollegiet) nå framstår som en underavdeling i Kulturdirektoratet, hvilket vel må være det motsatte av hva departementet hadde som ønske med navneendringen?

Opprettelsen av Norsk kulturfond, og dermed Norsk kulturråd, i 1965, ble begrunnet med at kunst skal vurderes etter kunstfaglig skjønnsvurdering og armlengdes avstand-prinsippet, et prinsipp som innebærer at fordelingen av offentlige midler skal skje på faglig uavhengig grunnlag. Men hva skjer når forvaltningen av dette prinsippet gjennom Kulturrådet i dag framstår som om det er underlagt et annet organ, nemlig Kulturdirektoratet?

Logoen kunstnerne forbinder med finansiering fra kulturfondet er nå overtatt av Kulturdirektoratet. Kulturrådet har ikke egne kontoer i sosiale medier, også disse har kulturdirektoratet overtatt. Hvis departementet skal henvende seg til Kulturrådet, må alle henvendelser innom direktøren/direktoratet. Nettsiden som beskriver alle Kulturrådets søknadsordninger, og hvor alle søknader altså skal behandles på armlengdes avstand fra norske politikere, er ikke Kulturrådets nettside, men direktoratets. Med det nye navnet er Kulturrådet blitt mer usynlig.

Forskerforbundet, som representerer de ansatte i Kulturdirektoratet, sier i sitt høringsvar til Kulturrådsloven:

«Det er direktørens rett å instruere de ansatte, men i teorien kan direktøren be sekretariatet om å prioritere direktoratsoppgaver. Dette vil gå utover de ansattes mulighet til å følge opp kulturrådet, og viser nødvendigheten av en presisering rundt at rådet har krav på et sekretariat. Forskerforbundet foreslår derfor at departementet tydeliggjør sekretariatets rolle i loven, først og fremst ved å understreke at Kulturrådet har krav på et sekretariat.»

Kulturrådets sekretariat har lenge vært helt sentrale i arbeidet med å forvalte Norsk kulturfond, både gjennom administrativ støtte til råd og utvalg, men også gjennom den svært viktige dialogen og oppfølging av kulturfondets søkere.

Kulturdirektoratets direktør har ansvaret for å sørge for at Kulturrådet har nødvendige ressurser til å utføre sine arbeidsoppgaver, både med tanke på kommunikasjon med søkere og gjennomføring av forsvarlig søknadsbehandling. Men Kulturrådet ser altså i øyeblikket ut til å være redusert til en kategori på Kulturdirektoratets nettside, hvor det ikke tydeliggjøres hvilke tilskuddsordninger som forvaltes på armlengdes avstand fra politikken. Kulturrådet har heller ikke tilgang til noen form for kommunikasjonsplattform, annet enn via direktoratet, og da er det lett å konkludere med manglende forståelse for betydningen av Kulturrådet som et armlengdes avstand-organ som representerer kunstnere og kulturarbeidere fra hele landet. Kunstnerne frykter for at den kunstfaglige uavhengigheten og kunstneriske friheten gjennom dette reduseres betraktelig og i ytterste konsekvens settes under politisk press.

Det er en reell fare for at fagadministrasjonens innsikt, den kunstfaglige forståelsen og fagkompetansen som i dag besittes av saksbehandlerne som bistår rådet for Norsk Kulturfond og fagutvalgene vil kunne bli nedprioritert til fordel for oppgaver knyttet til forvaltningen av direktoratet.

Kunstnernettverket kommer derfor her med en klar ryddeoppfordring til Kultur- og likestillingsministeren, som gjentatte ganger har uttrykt verdien av armlengdes avstand-prinsippet og Norsk kulturfond, og som i Kulturtalet 13. februar opplyste om at Kultur- og likestillingsdepartementet vil legge fram en ny og forsterket kulturlov som skal lovfeste armlengdes avstand-prinsippet.

Kunstnernettverkets kunstnerpolitiske utvalg v/

Kristine Isaksen (NFFO)

Jørgen Karlstrøm (NKF)

Anne Kokkin (NSF)

Heidi Marie Kriznik (DnF)

Ellisiv Lindkvist (NDF)

Hilde Lyng (NO)

Elisabeth O. Sjaastad (NFF)

Runa Vethal Stølen (NK)

Kristine Karåla Øren (NoDa)